

BESTEK VAN EEN WATERWERPER
MET LAGEDRUKACHTERBOUWPOMP AGGREGAAT
OP
MAGIRUS-CHASSIS

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

GEGEVENS OVER HET.

CHASSIS

WAAROP DE BOVERHEBOUM

VANDE

WATERVERPER

MOET WORDEN GEBOUWD

Gegevens van het chassis

1. merk Magirus, type 150D15A, bouwjaar 1967 met standaard cabine
2. wielbasis 4200 mm
3. toelaatbare oelasting vooras 4500 kg
4. toelaatbare belasting achteras 10000 kg
5. toelaatbaar totaal gewicht 14500 kg
6. eigen gewicht chassis, incl.cabine 4836 kg
7. eigen gewicht chassis onder vooras 2972 kg
8. eigen gewicht chassis onder achteras 1864 kg
9. bedrijfsrem (voetrem) hydraulisch met luchtdrukbekrachtiging
10. hulprem (handrem) mechanisch met luchtdrukbekrachtiging op achterwielen
11. aandrijving op achter- en vooras
12. banden voor: 10.00 x 20;
13. banden achter: 10.00 x 20; dubbel
14. reservewiel + band 10.00 x 20; ja
15. 5-versnellingsbak
16. chassis: zwarte chassislak, assen en wielen zwart

Motor:

17. merk Deutz, type F6L714, bouwjaar 1967
18. aantal cilinders 6
19. maximum netto vermogen 150 pk bij n = 2300/min. DIN 70020
20. maximum netto koppel 52kgm bij n = 1300/min.
21. netto vermogen in duur-
bedrijf 150 pk bij n = 2300/min.
22. netto koppel in duur-
bedrijf 52kgm bij n = 1300/min.
23. brandstof: dieselolie
24. de motor is ingedraaid, zodat de capaciteitsmetingen in het
beproevingstation zonder enig bezwaar voor de motor kunnen worden
uitgevoerd.
25. koeling: luchtloeling.
26. de motor is van een oliekoeler voorzien.

27. set gereedschap incl.crick.
28. instructieboek (motor en chassis).
29. het chassis- en motornummer is duidelijk zichtbaar en met verf van contrasterende kleur omraamd.
30. het einde van de uitlaatpijp bevindt zich even voor het linker achterwiel.
31. aan de chassisballen zijn aan de voorsijde, een bumper en trekogan aangebracht.
32. het verlichte glasgedeelte van de achterlichten heeft een oppervlakte van tenminste 75 cm².
Het verlichte glasgedeelte van de stoplichten heeft een oppervlakte van tenminste 75 cm².
Het verlichte glasgedeelte van een combinatie van achterlicht en stoplicht heeft een oppervlakte van tenminste 75 cm².
33. In de cabine moet zijn aangebracht een ruim bemeten verwarmingsinrichting voor het verwarmen van de bestuurdersruimte, alsmede een inrichting voor het ontdooien van de voorruit.

BESTEK VAN DE

OPBOUW

I. Algemene eisen.

1. De uitvoering van de op vorengenoemd chassis te bouwen waterwerper moet deugdelijk, duurzaam en betrouwbaar zijn, alsmede aan de wettelijke bepalingen en aan de in dit bestek genoemde eisen voldoen.
2. Van de waterwerper moet een tekening op een schaal van 1 : 20 worden vervaardigd. Na door het Rijk en de fabrikant te zijn gewaarmerkt wordt, onder bijvoeging van een eveneens door beide partijen gewaarmerkt bestek, 2 tekeningen naar het Rijk gezonden.
3. Van de waterwerper moet door de fabrikant een belastingschema in tweevoud worden gemaakt en bij de onder 2 genoemde tekening worden gevoegd.
4. De fabrikant verbindt zich het chassis, onmiddellijk na ontvangst onder te brengen in een tegen weersinvloeden afdoend beschermde ruimte.
5. Het chassis moet voordat met de opbouw wordt begonnen van vuil en roest zijn ontdaan en waar nodig worden bijgewerkt met eerste kwaliteit zwarte chassislak.
6. De fabrikant verbindt zich de daartoe aangewezen ambtenaren van de inspectie voor het brandweerwezen met het toezicht op de bouw van de waterwerper belast, toegang te verlenen tot die ruimten waar de bouw plaats vindt of onde delen worden gemaakt.
De fabrikant biedt de waterwerper voor eindkeuring aan, welke plaats vindt in het beproevingsstation, Leegwaterstraat 131 te 's-Gravenhage.

II. Technische eisen van de opbouw.

Algemeen.

1. De waterwerper moet zodanig gebouwd zijn dat het geheel geen grotere afmetingen heeft dan:
lengte)
breedte) door fabrikant te vermelden
hoogte)
2. De waterwerper moet zijn voorzien van 5 zitplaatsen, de bestuurderszitplaats hieronder begrepen.
3. Het koetswerk moet in gesloten uitvoering zijn gebouwd en moet omvatten:
 - 3.1. de bestuurdersruimte;
 - 3.2. de manschappenruimte;
 - 3.3. de watertank + kleurstof-tankruimte;
 - 3.4. de pompruimte.
4. Op het chassis moet een achterbouwpomp zijn geplaatst met een capaciteit van tenminste 1500 l/min x 80 mwk, gemeten bij een statische zuighoogte van 1,5 m en bij duurbedrijf van de motor.
Onder duurbedrijf wordt in dit bestek verstaan: het door de fabrikant van de motor opgegeven toerental dat belast bij voortduring mag worden gedraaid.
5. De belasting van het chassis mag in bedrijfstoestand, bij volledige bezetting van de zitplaatsen en bij het medevoeren van tenminste de uitrusting, waarvoor bergruimte is gemaakt, de door de fabrikant van het chassis gestelde maxima noch voor het geheel, noch voor enig onderdeel overschrijden. De verhouding van de voor- en achterasbelasting bij het vol belaste voertuig moet overeenkomen met de verhouding die de fabrikant van het chassis aangeeft.
6. Bij de grootste wielinslag moeten de gestuurde wielen en hun banden geheel vrijlopen van enig deel van de volbelaste of onbelaste waterwerper.

7. De onderzijde van het koetswerk, ter plaatse van de zijwanden, moet zich bij volle belasting tenminste 250 mm boven het wegdek bevinden.
8. De vrijslag van de veren mag niet kleiner zijn gemaakt dan de door de fabrikant van het chassis vastgestelde maat. De vrije hoogte in de wielkasten bij alle standen van het wiel moet tenminste gelijk zijn aan de vrijslag in onbeladen toestand vermeerderd met 50 mm. Onder de hierboven genoemde vrijslag wordt verstaan de gemeten vrijslag, vermeerderd met de halve hoogte van de elastische stootkussens.
9. Zonder toestemming van de chassis-fabrikant of importeur mogen geen gaten worden getoord in de flenzen van de chassisbalken evenmin in het lijf binnen de afstand van 30 mm, gemeten vanaf de flens tot aan de rand van het gat.
De te boren gaten mogen rand op rand gemeten niet dichterbij elkaar of bij reeds bestaande gaten komen te liggen dan 4 maal de diameter van het kleinste gat.
10. Aan de chassislangsliggers mag, behalve door de fabrikant of importeur van het chassis, niet worden gelast en geen deel mag koud of warm worden vervormd, tenzij deze delen op een afstand van 150 mm of meer vóór het hart van de voorste of achter het hart van de achterste veerhand gelegen zijn en de bevestiging van belangrijke onderdelen van het chassis (o.v. motor, stuurinrichting) niet verder naar voren is gelegen dan de voorste voorveerhand of niet verder naar achteren dan de achterste achterveerhand.
Aan de assen, de stuurinrichting en aan de chassislangsliggers binnen een afstand van 150 mm van het hart van een veerhand mag, behalve door de fabrikant van het chassis, onder geen voorwaarde worden gelast.
De assen of delen van de stuurinrichting mogen noch koud noch warm worden vervormd.
11. De originele motorophanging in het chassis mag niet worden gewijzigd.

12. De uitlaatleiding moet tot even buiten het koetswerk vóór het linker achterwiel worden doorgetrokken.
13. De waterwerper moet zijn uitgerust met:
 - 14.1. aan beide zijden één spiegel, voorzien van parallelgeleiding met een minimum oppervlak van 150 cm², waardoor het de bestuurder te allen tijde mogelijk is met de buitenspiegels het links en rechts achter het voertuig gelegen weggedeelte te overzien. De olignoteurs mogen voor de bestuurder in de spiegels niet zichtbaar zijn;
 - 14.2. twee, ook in hoogte verstelbare, zonnekleppen met een minimum lengte van 380 mm en een minimum breedte van 130 mm;
 - 14.3. twee elektrisch werkende ruitenwissers. Zij moeten door de bestuurder van zijn zitplaats af in werking kunnen worden gesteld en moeten een voldoende uitzicht waarborgen.
14. Onder alle moeren die op metaal dragen moet een veerring, en onder alle moeren die op hout dragen een volgring en een veerring worden aangebracht.
Het gebruik van zelfborgende moeren is toegestaan.
15. Draadnagels mogen niet voor enigerlei verbinding worden gebruikt.
16. De vulmond van de brandstoftank moet zich aan de buitenzijde van de waterwerper bevinden en met een slot kunnen worden vergrendeld.
17. De vulmond moet zo zijn geplaatst dat het vullen van de tank gedurende het bedrijf zonder stoornis of gevaar voor brand kan plaats vinden.
18. De afsluitdop van de vulmond moet inwendig met een messing ketting met de vulmond zijn verbonden.

III. Pomp.

1. De pomp moet van het type centrifugaalpomp zijn.
2. De pomp moet uit brons/zee- en brakwater bestendige lichtmetaallegering zijn vervaardigd.
Indien aan of in de pomp andere materialen worden toegepast moet elektrolytische werking tussen het pompmateriaal en deze materialen zijn uitgesloten.
3. De pomp alsmede de aansluitingen en appendages moeten bestand zijn tegen de hoogste druk die door de pomp bij max. toerental van de motor kan worden ontwikkeld, vermeerderd met 5 kg/cm².
4. De pompinstallatie moet luchtdicht zijn tot een vacuüm van 8 mwk. Gedurende 2 minuten moet, bij uitgeschakelde pomp en vacuüminrichting, een vacuüm van tenminste 6 mwk. gehandhaafd blijven; de pomp moet hierbij zijn ontwaterd.
5. De lagers van de pomp moeten zodanig zijn geconstrueerd, dat althans één ervan de axiale druk kan opnemen.
6. De pompas met halve koppeling, compleet met waai(er)s, spie, ringen, veerringen en moeren moet statisch en dynamisch zijn uitgebalanceerd.
7. Indien geen O-ring-afdichting is toegepast voor de pompas-doorvoering(en) moet de afdichting zodanig zijn uitgevoerd, dat een eventueel bijstellen of bijvullen met pakkingmateriaal kan geschieden gedurende het in bedrijf zijn van de pomp.
8. De pompas moet zijn vervaardigd uit materiaal overeenkomstig de AISI-code 431.
9. De gehele pompinstallatie moet zelfafwaterend zijn of kunnen worden ontwaterd door middel van messing aftapkranen. De constructie van de aftapkraan moet zo zijn uitgevoerd dat de kraan niet door trillingen wordt geopend.
10. De pomp moet zijn voorzien van twee persuitlaten met een inwendige diameter van 65 mm waarop kogelafsluiters met een doorlaat van 2" en 2 $\frac{1}{2}$ " Storz aansluitkoppelingen zijn bevestigd.
De persuitlaten moeten in- en uitwendig tegen corrosie zijn beschermd.

De afsluiters moeten zo dicht mogelijk tegen de pomp zijn aangebracht; de aansluitkoppelingen onder de juiste hoek binnen het koetswerk van de waterwerper.

11. De pomp moet van één zuiginlaat zijn voorzien.
Op de zuiginlaat moet een $4\frac{1}{2}$ inch Storz-koppeling, nokafstand 133 mm zijn aangebracht, (Storz A).
Tussen pomp en Storz-koppeling moet een afsluiter zijn geplaatst.
De Storz-koppeling moet als zuigkoppeling zijn uitgevoerd met een rubberring met dubbele lip. De nokken van een stel koppelingen moeten in gesloten stand ongeveer 90° verdraaid staan.
In de zuiginlaat moet een uitneembare keienvanger, vervaardigd uit niet corroderend materiaal, zijn aangebracht.
De maaswijdte moet 10 mm zijn.
12. Op de aansluitkoppeling van de zuiginlaat en de persuitlaten moeten deksels zijn aangebracht die met solide, verchroomde messing kettingen van voldoende lengte aan de afsluiters of binnen aan het koetswerk zijn bevestigd. Het deksel van de zuiginlaat moet zijn voorzien van omklapbare handgrepen.
De bevestigingsogen van de kettingen moeten geheel zijn gesloten. Waar de kettingen het koetswerk kunnen beschadigen moeten zij met een kunststofkous zijn bekleed.
In de deksels van de persuitlaten moeten drie gaten van 3 mm zijn geboord, die op onderling gelijke afstand zijn gelegen.
13. De pompcapaciteit moet tenminste 1500 l/min. bedragen bij een opvoerhoogte van 80 mwk, gemeten bij een statische zuighoogte van 1,5 meter en bij duurbedrijf van de motor.
De voorschriften van de motorfabrikant inzake het vermogen en het toerental van de motor mogen niet worden overtreden. De bovenstaande waarden moeten worden bereikt bij een watertemperatuur van 12° C en bij een barometerstand van 760 mm kwik. Bij een statische zuighoogte van 4 meter moet de capaciteit tenminste 75% en bij een statische zuighoogte van 6 meter tenminste 60% bedragen van de capaciteit bij een statische zuighoogte van 1,5 m.
Bij de offerte moet de pompfabrikant een pompgrafiek van het in te bouwen pomptype overleggen waaruit de waterlevering, de drukken, de toerentallen en de opgenomen vermogens bij een

statische zuighoogte van 1,5 m blijkt.

14. De pomp zal worden aangedreven door een 4 cylinder luchtgekoelde Deutz-dieselmotor, Type F 4L 811 D met een vermogen van 51 pk bij 3000 omw/min. De motor is voorzien van een motorstop bij V-snaarbreuk. Tegen het vliegwiel is een elastische koppeling aangebracht.
15. Het motorpomp aggregaat wordt dwars op het chassis geplaatst en moet geheel rubber geveerd worden gemonteerd. De uitlaatleiding moet tot onder het koetswerk aan de linkerszijde achter het achterwiel uitmonden.
16. Het starten moet geschieden vanaf de chassis-accubatterij, de brandstof moet worden betrokken uit de chassistank.
17. In het koetswerk die koelspleten opnemen voor de luchtkoeling, dat met gesloten koetswerk het max. vermogen kan worden afgegeven in duurbedrijf.
18. Van de perszijde van de pomp moet een leiding worden aangebracht tot in de koepel voor voeding van drie waterkanonnen en een leiding naar de diverse front- zij- en achtersproeiers. Leidingbreuk door spanningen moet zijn voorkomen.
19. De pomp moet vanuit de bestuurderscabine worden gestart en in bedrijf worden gesteld.
20. Duidelijke instructie- en onderhoudsvorschriften moeten worden bijgeleverd.

IV. Waterkanonnen en sproeikoppen.

Vanuit de koepel moeten drie waterkanonnen kunnen worden bediend, waarvan er 2 naar voren zijn gericht, een naar achteren. Bij de offerte moet de werkingssfeer van deze kanonnen zijn aangegeven.

De kanonnen moeten ook bij vorstperiode kunnen worden benut zonder kans op bevriezen.

Op de kanonnen moet een schijnwerper worden geplaatst, door traliwerk bevestigd, die alle bewegingen van het kanon meemaakt.

Aan de voor-, zijkanten en achterkant moeten sproeikoppen zijn aangebracht, het in bedrijfstellen moet kunnen geschieden vanuit de koepel.

V. Ontluchttingsinrichting.

1. De ontluchttingsinrichting voor de centrifugaalpomp moet zijn een gasstraalpomp.
2. De capaciteit van de ontluchttingsinrichting moet tenminste 350 l lucht/min. bij 5,5 cmwk bedragen bij max. $n = \pm 2100$ /min. van de motor.
3. Bij de geheel ontwaterde centrifugaalpomp moet de ontluchttingsinrichting van de centrifugaalpomp een vacuüm van tenminste 8 mmk tot stand kunnen brengen met een aan de pomp gekoppelde zuigslang met een lengte van 5 m, diam. 100 mm.
 - 1.1. De gasstraalpomp moet zodanig in de uitlaatleiding van de motor zijn opgenomen, dat het verbranden van onderdelen van de gasstraalpomp bij normaal gebruik niet mogelijk is. De kleppen en de klepstangen en overige beweegbare delen die met de uitlaatgassen in aanraking komen moeten uit hittebestendig en roestvrij materiaal zijn vervaardigd.
 - 1.2. De gasstraalpomp moet door middel van flensverbindingen in de uitlaatleiding van de motor zijn opgenomen. De pakking tussen de flenzen moet gelijk zijn aan de pakking die tussen het uitlaatspruitstuk van de motor en de uitlaatleiding is aangebracht. De uitlaatleiding - tussen motor en gasstraalpomp - en de gasstraalpomp moeten op afschot liggen.
4. De aftapkranen van de ontluchttingsinrichting moeten zo zijn uitgevoerd dat de messing kraan niet door trillingen wordt geopend.

VI. Aandrijving van de pomp van het aggregaat.

1. De aandrijving mag noch op de krukas noch op de pompas een axiale druk uitoefenen; waar nodig moeten schuifbussen worden toegepast.
2. De koppeling tussen motor en pomp moet het max. pompvermogen kunnen overbrengen. De smeernippels van de koppeling en lagers moeten goed bereikbaar zijn.
3. De gehele aandrijving voor de pomp moet statisch en dynamisch zijn uitgebalanceerd.
4. Het chassisnummer mag niet worden verminkt of onleesbaar worden gemaakt. Indien het chassisnummer ambtelijk moet worden verplaatst als gevolg van aan te brengen constructiedelen, dan zijn de hieraan verbonden kosten voor rekening van de opdrachtgever.

VII. Bedieningshandels voor de pomp.

1. De bedieningshandels moeten zodanig zijn uitgevoerd dat deze, door welke oorzaak ook, niet ongewenst van stand kunnen veranderen en zijn geplaatst in de bestuurdersruimte.
2. Het brandstofhandel moet zodanig zijn uitgevoerd dat een gelijkmatige en een langzame verhoging of verlaging van het toerental van de motor mogelijk is en uit elke stand onmiddellijk in de nulstand kan worden teruggeset.
3. Waar de constructie van de bedieningshandels dit vereist, moeten smeerpunten worden aangebracht.
4. De bedieningshandels moeten, waar nodig, nastelbaar zijn.
5. De handgrepen van de bedieningshandels moeten zijn verchroomd dan wel aluminium-blank gepolijst.
6. De verbindingstangen of -kabels tussen de handels en de te schakelen delen moeten van geleidingen of ondersteuning zijn voorzien en waar nodig op deugdelijke wijze kunnen worden gesmeerd.
7. Bij de bedieningshandel moeten aanwijzingen zijn aangebracht die het doel aangeven en de in- of uitgeschakelde stand.
8. De vloer van de pompruimte moet door middel van aluminium tranenplaat geheel zijn gesloten.

VIII. Elektrische installatie, verlichting en toestellen.

1. Elektrische installatie.

- 1.1. De bedrading moet zo ruim zijn bemeten dat overbelasting door de daarop aangesloten stroomverbruikers niet mogelijk is.
- 1.2. de uitbreiding van de elektrische installatie moet in een linker- en rechtergroep zijn aangebracht.
- 1.3. Alle bij te voegen stroomverbruikers moeten afzonderlijk zijn gezekeerd.
- 1.4. De accu moet in een aparte, goed bereikbare afgescheiden ruimte zijn ondergebracht, zodanig, dat het controleren van het vloeistofniveau in de batterij en het bijvullen met gedestilleerd water op gemakkelijke wijze kan geschieden.
De accuimte moet goed op de buitenlucht zijn geventileerd en tegen de inwerking van de zuurdampen zijn beschermd.
De accu moet tegen opspringen en verschuiven zijn gezekeerd.
De kabels van de accu moeten op deugdelijke wijze door de wand van de accuimte zijn gevoerd.
Een onder de motorkap geplaatste accubatterij moet hieruit worden verwijderd.
- 1.5. Tussen de accubatterij en de elektrische installatie van de autospuit moet een gesloten batterij-schakelaar zijn geplaatst.
De hoofdschakelaar moet zo ruim zijn bemeten dat het maximum stroomverbruik van de elektrische installatie over deze schakelaar kan worden geleid zonder dat hierin temperatuurverhoging optreedt.
De hoofdschakelaar moet op een geschikte en voor de bestuurder gemakkelijk bereikbare plaats op een zo kort mogelijke afstand van de batterij zijn aangebracht.
- 1.6. In de waterwerper moet een, op het lichtnet aan te sluiten, druppelgelijkrichter met een capaciteit van max. 3/4 amp, bij ontladen accubatterij, zijn ingebouwd en zijn voorzien van 5 m. kabel en een apparatensteker met aardcontact. De gelijkrichter te voorzien van een zgn. startvergrendeling.
- 1.7. De zekeringkasten voor de groepen moeten op een gemakkelijk bereikbare plaats zijn aangebracht.

De zekeringen moeten van links naar rechts c.q. van boven naar beneden zijn genummerd. In de zekeringkast of in de onmiddellijke nabijheid daarvan moet een lijst zijn aangebracht met een verklaring van de nummers.

- 1.8. Het leidingnet moet stelselmatig en overzichtelijk zijn ingericht en aangelegd.

De leidingen moeten zoveel mogelijk zijn gebundeld.

De leidingen moeten zodanig zijn ondersteund dat zij niet kunnen trillen en dat zij niet op trek zijn belast.

De leidingen moeten op doelmatige wijze tegen beschadiging zijn beschermd.

- 1.9. Niet door smeltveiligheden of maximumschakelaars beveiligde leidingen moeten tegen mechanische beschadiging voldoende zijn beschermd en zo zijn gelegd, dat zij bij abnormale stroomsterkte geen brand kunnen veroorzaken. Zij mogen daarom niet met andere leidingen zijn gebundeld en niet liggen in de nabijheid van brandbare stoffen.

- 1.10. Bij de aanleg in buizen moeten de uiteinden daarvan zodanig zijn afgewerkt, dat de isolatie van de leidingen niet door uitstekende delen of scherpe kanten wordt beschadigd.

- 1.11. Indien leidingen door een metalen wand zijn gevoerd, moet ervoor worden gezorgd, dat zij niet beschadigen.

- 1.12. Verbindingen tussen leidingen en toestellen alsmede tussen leidingen onderling moeten tot stand zijn gebracht met behulp van kabelschoenen, kabelogen of klemblokken.

1. Kabelschoenen en kabelklemmen moeten van koper of messing zijn vervaardigd; indien zij zijn gesoldeerd, moeten ze zijn vertind of op een tenminste gelijkwaardige wijze zijn behandeld.

2. De kern moet in kabelschoen zijn vastgesoldeerd, waarbij het soldeer in de blank gemaakte kern niet verder mag zijn doorgevloeid dan tot op enkele mm van de isolatie af; deze isolatie mag door het solderen in geen geval hebben geleden. Indien er kabelschoenen zijn gebruikt, waarbij de geleidende verbinding met de leiding op gelijkwaardige wijze door vastschroeven of door vastklemmen is verkregen, mag het solderen achterwege blijven.

Bij leidingen met een kerndoorred. van 6 mm² of minder moet de isolatie in de kabelschoen zijn vastgeklemd. De isolatie mag noch door dit vastklemsen, noch door het solderen zijn b. schadigd.

- 1.13. De contact plaats van de massaverbindingen van de batterij moet op beide contactvlakken zijn vertind of op tenminste gelijkwaardige wijze zijn behandeld. Aftakkingen en lassen moeten zijn gesoldeerd of geschroefd. Zij moeten zijn geïsoleerd op een wijze die zoveel mogelijk gelijkwaardig is aan de overige isolatie.
- 1.14. De complete bijgebouwde elektrische installatie moet in kleur of volgens nummering zijn gelegd.

2. Verlichting:

2.1. Verlichting die aan wettelijke voorschriften is gebonden.

2.1.1. De richtingaanwijzers moeten van het type wisselknipperlicht zijn en aan de zijkanten en op het achtervlak van het voertuig zijn aangebracht, door traliewerk beveiligd.

2.1.2. Aan de waterwerper moeten een achteruitrijlicht zijn aangebracht, door traliewerk beveiligd.

2.2. Overige verlichting.

2.2.1. De bestuurders- en passagiersruimte moeten zijn voorzien van een plafonnier met een lichtdoorlatend gedeelte van kunststof. De schakelaar van deze verlichting moet op het instrumentenbord zijn aangebracht.

2.2.2. Rechts op het instrumentenbord moet een afgeschermde leeslamp met bijbehorende schakelaar zijn aangebracht.

2.2.3. De verlichting van de pomruimte afhankelijk van de grootte van de kast, moet bestaan uit een of meer plafonniers. Het lichtdoorlatende gedeelte moet van kunststof zijn gemaakt. De verlichting van de kastruimte moet tenminste 10 Watt per lichtpunt bedragen.

Een deur- of spanningschakelaar moet de kastverlichting in- of uitschakelen.

De totale kastverlichting moet zijn geleid via een schakelaar met verklikker, geplaatst op het instrumentenbord.

2.2.4. Twee blauwe draailichten moeten op de waterwerper zijn bevestigd, voorzien van controlelicht op het dashboard.

2.2.5. Een tweetonige hoorn met bijbehorende schakelaar moet op de waterwerper zijn aangebracht.

Door middel van een omschakelaar moet de tweetonige hoorn door de stuurkolomenschakelaar voor de claxon worden bediend.

De omschakelaar moet gelijktijdig het blauw draailicht in werking stellen.

IX. Watertank.

1. De tank moet een inhoud hebben van \pm 4000 liter met een ingebouwde tank voor kleurstof van \pm 400 l met een aparte vulopening.
De kleurstof uit deze tank moet door een bediening vanuit de bestuurderscabine aan het water kunnen worden toegevoegd.
2. De tank moet zijn vervaardigd van kunststof voorzien van een wapening.
3. De tank moet zijn voorzien van lange- en dwarschotten, die zodanig zijn aangebracht dat het inspecteren en schoonmaken van de tank mogelijk is.
4. De tank moet zijn voorzien van een toegangsmogelijkheid die goed bereikbaar en toegankelijk moet zijn.
5. De lasnaden moeten geheel zijn doorgelijmd zodat inwendig geen open naden ontstaan.
6. De tank moet zijn voorzien van een 4" overstortpijp.
7. De overstort moet van een dom zijn voorzien. De plaats van de overstortpijp moet zo zijn gekozen dat geen water uit deze pijp op enig chassisdeel kan stromen en bij voorkeur uitmonden achter de achteras.
8. De tank moet zijn voorzien van een peilglasinrichting goed afleesbaar in de bestuurderscabine.
Het peilglas moet van een heldere kunststof zijn vervaardigd en zijn voorzien van een peilglaskraan en een aftapkraan.
In het peilglas dient een drijver te worden aangebracht.
Achter het peilglas moet een duidelijk afleesbare schaalverdeling aanwezig zijn.
9. In of nabij de tankbodem moet een 2" vulleiding zijn aangebracht, die moet zijn voorzien van een in de pomruimte ondergebrachte 2" kogelafsluiter en een 2½" Storzaansluitkoppeling met deksel. De vulleiding moet van de tank af op afschot liggen.
Het deksel moet met een solide verchromde messing ketting van voldoende lengte aan de afsluiter zijn bevestigd. De bevestigingsogen van de ketting moeten geheel zijn gesloten. Waar de ketting het koetswerk kan beschadigen moet zij met een kunststofkous zijn bekleed.

In het deksel moeten drie gaten van 3 mm zijn geboord, op onderling gelijke afstand.

In de vulleiding moet een keienvanger vervaardigd van niet corroderend materiaal zijn aangebracht.

10. In de tankbodem moet een aansluiting van 4" zijn gemaakt voor een directe vulleiding van de tank naar de pomp. In de leiding moet een sluis van tenminste 4", bedienbaar vanuit de pompruimte, zijn opgenomen.

De aansluiting moet in de tank 10 mm boven de tankbodem uitsteken, waarboven op 10 mm afstand een kolkplaat moet zijn aangebracht.

De leiding tussen tank en pomp moet van een messing aftapkraan zijn voorzien. De aftapkraan mag door trillingen niet worden geopend.

- 11.. De tank moet tegen verschuiving op het chassis zijn geborgd en moet zo op het chassis zijn geplaatst dat geen wringing hierop wordt uitgeoefend.

X. Controle instrumenten.

1. Bij de bedieningshandels van de pomp moeten de volgende instrumenten zodanig zijn geplaatst dat een goede aflezing mogelijk is.
 - 1.1. Een gecombineerde vacuüm-manometer, waarvan de diameter van de schaalverdeling tenminste 80 mm bedraagt. Het linkergedeelte van de meter moet bestemd zijn voor vacuüm en een schaalverdeling hebben over $\pm 160^{\circ}$ van 0 tot 10 mwk met aanduiding in rode merken en cijfers; het rechtergedeelte moet bestemd zijn voor druk en een schaalverdeling over $\pm 160^{\circ}$ hebben van 0 tot 100 mwk, met aanduiding in zwarte merken en cijfers.
De 0-stand moet zich bovenaan bevinden.
 - 1.2. Een manometer, waarvan de diameter van de schaalverdeling tenminste 80 mm bedraagt.
De meter moet een schaalverdeling hebben over $\pm 270^{\circ}$ van 0 tot 250 mwk met aanduiding in zwarte merken en cijfers.
De meter moet van een dempinrichting zijn voorzien.
 - 1.3. Een mechanische of elektrische toerenteller, waarvan de diameter van de schaalverdeling tenminste 76 mm bedraagt.
De teller moet een schaalverdeling hebben die is aangepast aan het toerental van de motor en zijn voorzien van een totaalteller ongerekend in kilometers, tenzij de kilometerteller van het voertuig tijdens het pompbedrijf in werking blijft. De toerenteller mag niet door een snaar of V-riem worden aangedreven, tenzij een vertande riem wordt toegepast.
 - 1.4. Een motortemperatuursignalering waarvan de diameter van de schaalverdeling tenminste 50 mm bedraagt.
 - 1.5. Een oliedrukverklikkerlamp, massa inschakelend.
 - 1.6. Een verklikkerlamp voor de dynamospanning.
2. De schaalverdeling van de onder 1.4. genoemde meter moet in twee kleuren zijn uitgevoerd, t.w. groen voor veilig, rood voor onveilig.

XI. Koetswerk.

1. De constructie van het koetswerk moet zodanig zijn dat daarin bij normaal gebruik van een vierwiel aangedreven chassis geen schadelijke spanningen kunnen optreden. De cabine en de pomp-ruimte moeten zo geluiddempend mogelijk worden uitgevoerd. Afsluitbare ventilatie moet worden aangebracht.
2. Het geraamte van het koetswerk moet in een staalconstructie zijn opgetrokken en strak met metaalplaat met een dikte van 2 mm zijn bekleed.
3. Het koetswerk moet door middel van knevels op het chassis zijn vastgezet, dan wel met bouten, veerringen, moeren of zelfborgende moeren.
4. Het dak van de bestuurders-, de manschappenruimte moet op gelijke hoogte liggen en één geheel vormen met de bedieningskoepel voor drie waterkanonnen.
5. Boven de voorruit en langs de gehele bovenbouw en boven de kastdeuren moet een watergoot zijn aangebracht.
6. Het glas van de voorruit mag geen beeldtekeningen veroorzaken. De voorruit, verticaal uit 2 gelijke helften, mag horizontaal gemeten ten hoogste 450 mm verwijderd zijn van een punt dat zich op 450 mm loodrecht boven het hart van het stuurwiel bevindt. Het glas van de voorruit en de zijramen moet zijn van multipler spiegelglas.
7. De stalen vloerplaat moet voor de uitbreiding worden doorgetrokken.
Waar nodig moeten in de vloer inspectieluiken zijn aangebracht. De vloer van de bestuurdersruimte moet met een losse afdekkende rubberplaat zijn belegd.
8. Het vloergedeelte in de manschappenruimte moet met aluminium tranenplaat zijn bekleed.
9. Zowel de bestuurdersruimte als de manschappenruimte moeten elk zijn voorzien van 2 aan de voorstijlen afgehangen deuren. De deuren moeten in staalconstructie zijn vervaardigd; aan buiten- en binnenzijde met metaalplaat zijn bekleed en tochtvrij sluiten.

In de deuren moeten zakramen zijn opgenomen die door middel van een draairaammechanisme met dubbele geleidingen geopend en gesloten kunnen worden.

Het onderste deel van de deuren (schopstrook) moet aan de binnenzijde zijn bekleed met aluminium trenenplaat. In de deuren moeten solide raamgeleiders zijn aangebracht en een horizontaal gemonteerde rubberstrip die het inwateren langs het raam voorkomt. De onderkant van de deuren moet zijn voorzien van voldoende afwateringsgaten, dan wel moet een open constructie zijn toegepast. Inwendig moeten de deuren met een anti-resonance-materiaal zijn behandeld en tegen corrosie zijn beschermd. De deuren moeten zijn voorzien van solide afstandstriemen. De scharnieren van de deuren moeten zijn voorzien van smeernippels. De kommen van de deurkrukken moeten van het verzonken type zijn. De kommen moeten verchromd zijn uitgevoerd. De schootplaat moet zijn voorzien van een veiligheidsvang. Alle krukken moeten afneembaar zijn.

10. De bestuurderszitplaats moet horizontaal en vertikaal verstelbaar zijn.
Het zit- en rugkussen moet van schuimrubber zijn gemaakt en met kunstleer zijn bekleed.
De overige zitplaatsen in de bestuurdersruimte moeten zijn voorzien van een idem zit- en rugkussen en zijn bekleed met kunstleer.

11. De manschappenruimte met uitzondering ter plaatse van de koepel, met een inwendige hoogte van tenminste 1500 mm, moet direct aan de bestuurdersruimte zijn gebouwd. Een opklapbare dwarsbank moet in deze ruimte zijn aangebracht met een hoogte en breedte van 450 mm. De rugleuninghoogte boven de bank dient tenminste 400 mm te zijn. De bank moet uit een combinatie van hout en staal worden gebouwd.
De gehele zitting moet opklapbaar zijn en zonder hulpmiddelen in deze stand kunnen blijven, en kunnen worden geborgd.
De vaste koepel moet zo ruim zijn bemeten dat 3 bemanningsleden gelijktijdig die positie kunnen innemen voor het bedienen van de drie waterkanonnen.
In de wand van de koepel moeten vensters van kogelvrij glas

zijn aangebracht die een zo vrij mogelijk uitzicht mogelijk maken.

12. Het plafond van de bestuurders- en manschappenruimte moet van hardboard zijn gemaakt; ronde hoeken in staal- of aluminiumplaat uitvoeren.
13. Alle vensters moeten zijn beschermd door demontabel stalen traliewerk en bestand zijn tegen steenworp en mag hierbij niet tegen de beglazing kunnen komen.
De montage van de traliewerken op het koetswerk moet geschieden met behulp van koperen bouten, de moeren moeten aan het koetswerk zijn bevestigd.
De vormgeving van de traliewerken moet het uitzicht zo min mogelijk hinderen. Om de motorkap, hierbij de koplampen inbegrepen moet eveneens een demontabel traliewerk zijn aangebracht, dat op de nodige plaatsen wordt ondersteund.
De maaswijdte zo te bepalen dat vingers in de mazen geen aangrijpingspunt kunnen vinden.
14. Aan de achterzijde van het voertuig moet een kastruimte zijn aangebracht waarvan de grootte afhankelijk is van het pomp-aggregaat.
15. In het voertuig moet een plaats worden gevonden voor berging van de op blz. 23 genoemde uitrusting.
16. Alle scharnieren moeten zijn voorzien van een smeernippel.

XII Schilderwerk.

Aan het schilderwerk worden de volgende eisen gesteld:

Het geraamte in staalprofiel moet dekkend zijn behandeld met een roestwerende verf.

Alle ijzeren delen moeten eerst vrij van roest worden gemaakt en die, welke na de montage niet meer bereikbaar zijn, moeten voor de montage dekkend zijn behandeld met een roestwerende verf.

Alle plaatwerk moet voor het schilderen volkomen vrij van vuil en vrij van roest zijn gemaakt en daarna zorgvuldig zijn gegrond, geplamuurd, geschilderd en gespoten in ~~signaalroed~~.

Het houtwerk van de zittingen en de rugleuningen in de manschappenruimte moet blank zijn gelakt. De dakbekleding in een lichte kleur, het dashboard in een bijpassende kleur.

De pomp met in het zicht zijnde leidingen moet grijs zijn gespoten. De aftapkranen van de pomp moeten blauw zijn geverfd, de eventuele ontluchtingskraan geel.

blauw 1/2

XIII Uitrusting

Aantal	Omschrijving
1	zuigkorf, met onklapbare handgrepen; voorzien van ring voor drijver en zuigslanglijze.
1	drijver, voorzien van galvaniseerde ketting en musketonhaak
2	zuigslanglijnen, kunststof, elk 10 m, voorzien van musketonhaak
3	zuigslangen elk 2 * laag voorzien van A Storzkoppeling, nokafstand 133 mm. De koppelingen moeten zijn voorzien van onklapbare handgrepen
1	zadelhout
4	ruberringen met canvaslaag voor zuigslangkoppeling/ringen voor Storz-zuigkoppelingen
1	opzetstuk, met 2 afsluitbare uitlaten 2 $\frac{1}{2}$ " Storz model
1	brandkraansleutel, gecombineerd met puthaak
2	lederen ringen voor opzetstuk
2	vulslangen, kunststof, rubbergevoerd 3" met 2 $\frac{1}{2}$ " Storzkoppelingen, lengte 5 m.
1	broekstuk, passend op pompinlaat en voorzien van onklapbare handgrepen
2x10 m.	2" persslang, voorzien van 2 $\frac{1}{2}$ " Storzkoppeling
10	rubber Storzringen
2	koppelingsleutels
2	multidoel straalpijpen 2 $\frac{1}{2}$ " met kogelafsluiter en 14 mm mondstuk

Inhoud

Bls.	Hoofdstuk	Omschrijving
1 en 2		Overzichts van het Magnus-chassis
1	I	Algemeen eisen
2	II	Technische eisen van de opbouw
5	III	Pomp
8	IV	Waterkanonnen en sproeikoppen
9	V	Ontluchtingsaarijchting
10	VI	Aandrijving van de pomp van het aggregaat
11	VII	Bedieningshandels voor de pomp
12	VIII	Elektrische installatie, verlichting en toestellen
16	IX	Watertank
18	X	Controle instrumenten
19	XI	Koelwerk
22	XII	Schilderwerk
23	XIII	Uitrusting

Directie O.O. en V.

Afdeling Politie,
Bur. T.F.Z.

Nr.:

ke u hant
dep

Mr. Wijnlieff,

Door Uw beslissing inzake het weglaten van kleurstof tanks op de waterwerpers hebt U aan deze voertuigen enkele tactische mogelijkheden ontnomen, hetwelk m.i. toch wel te betreuren is.

Bovendien een mogelijkheid om op dit gebied te experimenteren (wellicht ook met schuim?). De bedoeling was dat in de grote (4000 L) tank een kleine tank (400 l) werd gebouwd voor de kleurstof. Door een druk op de knop zou dit desgewenst met het verspoten water vermengd kunnen worden. Het is duidelijk dat bij niet gebruik van kleurstof men de ruimte gewoon met water kan vullen. Het kost dus alleen 10% watervoorraad als de kleine tank met kleurstof wordt gevuld, hetgeen niet altijd nodig zal zijn.

Gelet op het bovenvermelde stel ik voor Uw beslissing in zoverre te wijzigen dat 3 van de bestelde voertuigen met een kleurstof tankje worden uitgerust, zodat men in alle 3 gemeenten daarmede eventueel kan experimenteren en de tactische mogelijkheden in alle 3 gemeenten blijven bestaan.

Bij de overige twee zou de kleine tank dan weggelaten kunnen worden, hetgeen - aangezien het een besparing aan leidingen en een tank oplevert "minder kosten" zal moeten opleveren.

4 augustus 1967.

*Mr. Kloori
als die laatste mogelijkheden
welken de kleine opening
betreft. Het is er
niet in te zien op
wijzig te kunnen
k*

uit a. a. v.

2. 1. 1968

p.07 353.91
p.07 353.76

Van: N.Rop OBZ

Aan: de heren Van Andel WABZ, Engbers PBV en Van Koot P & V

Onderwerp: besprekingsverslag dinsdag 22 dec.1987 i.z terbeschikkingstellen
nieuwe waterwerper

No. EA 88/2/N1

EA 87/40/N2

In de directiestaf van 15 dec.1987 is medegedeeld, dat de nieuwe waterwerper eind jan./febr.88 door de fabrikant zal worden opgeleverd. Het betreft geen nieuw geweldsmiddel, doch de vervanging van een waterwerper i.v.m. noodzakelijke afschrijving.

In tegenstelling tot het verleden zal met de komst van dit nieuwe type waterwerper een doelmatiger inzet van dit geweldsmiddel als zodanig te verwachten zijn. De keerzijde is echter, dat bij onoordeelkundig gebruik van de waterwerper het risico van toegebrachte letsel toeneemt, waarbij met name gedacht moet worden aan vervondingen aan het hoofd (oog- en oorletsel). De nieuwe waterwerper kan onder een hogere druk water afgeven, waardoor uiteindelijk een vorplengte van 50 meter kan worden bereikt. De waterdruk kan worden opgevoerd tot 13 Bar. De oude waterwerpers halen max. 7 Bar. De wateropbrengst was 900 liter/per minuut en wordt met de nieuwe waterwerper 1800 liter.

De bouw van de waterwerper is ontwikkeld op basis van het rapport "Gebruikerseisen voor ME-waterwerpers" (april 1984) van de werkgroep Bijzondere Voertuigen, aangeboden aan de bewapeningscommissie. De nieuwe waterwerper zal op 19 febr.1988 op het terrein van de OCME te Hoogerheide aan de Directeur-Generaal OOV worden overgedragen.

Richtlijnen gebruik waterwerper

Het wordt van belang geacht, dat voor de bemanning van de waterwerper afzonderlijke richtlijnen gelden, conform de richtlijnen gebruik traangas, lange wapenstok etc.. In het verleden zijn er "richtlijnen omtrent het gebruik van de waterwerper" de betrokken burgemeesters van de grote drie aangeboden. Ofschoon de datering wijst op een grotere bestendigheid, zijn deze richtlijnen destijds (nov.1969) als voorlopige richtlijnen vastgesteld.

Aktie: Van Andel/Rop

Technisch bedieningsvoorschrift

De Rijksautomobielen centrale RAC heeft het bestek van het voertuig en de verdere technische realisatie verzorgd. Op basis van deze informatie kan een bedieningsvoorschrift worden samengesteld.

Aktie: Engbers

Opleiding

Het is een voorwaarde, dat voor de operationele inzet van de waterwerper de bemanning een introductieprogramma heeft doorlopen, waarbij aan de rijtechnische en de technisch-tactische aspecten aandacht is gegeven.

Aktie: Van Koot

Voorlichting

Bij de overdracht van de waterwerper op 19 febr. zal met publiciteit rekening moeten worden gehouden. Daarbij moet accent ontvangen, dat de waterwerper een geweldsmiddel is dat zwaardere vormen van geweldstoepassing door de politie kan voorkomen. Voorts dat het hier niet gaat om de introductie van een nieuw geweldsmiddel bij de Nederlandse politie, doch om een vervanging van een verouderd middel.

Aktie: t.z.t. Bodevitz

NR.4.1.1988

Van: Directeur Politie

Aan: De Directeur-Generaal OOV

Via: Mw. M.R. Meeuws

Datum: 8 januari 1988.

Betreft: aanbieding waterwerper

FA87/40/N3.

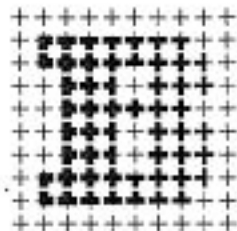
De directeur van de Rijksautomobielcentrale is voornemens u op 26 februari a.s. het nieuwe type waterwerper aan te bieden. Dit voertuig is de eerste in een serie van vier; in de loop van 1988 en '89 zullen de overige drie worden afgeleverd. Een aantal van de huidige waterwerpers, gestationneerd bij de 3 grote steden (Amsterdam (3), Rotterdam (2) en Den Haag (2)) is aan vervanging toe. In november 1986 werd op ongeveer dezelfde wijze symbolisch de 100e ME-wagen aan uw voorganger de heer de Graaf overgedragen.

Een en ander zal plaatsvinden bij het Opleidingscentrum Mobilele Eenheden in Hoogerheide, aanvang 10.00 uur tot ongeveer 14.00 uur, lunch inbegrepen.

Een en ander zal geschieden in aanwezigheid van o.a. diverse betrokken ambtenaren van de Directie Politie, ME-coördinatoren, Directie R.A.C. en betrokken leveranciers. Het programma zal u zo spoedig mogelijk worden toegezonden evenals de tekst van uw toespraak. Indien gewenst zal ik in verband hiermee e.e.a. gaarne toelichten.

7/1 '88/Meeuws.

b: progr.W

Aan

Opleidingscentrum Mobiele Eenheden
Postbus 26
4630 AA HOOGERHEIDE

Bijlagen

Uw kenmerk
27-11-1989
nr. SM89/U688

Ons kenmerk
EA87/40/8

Datum
8 januari 1990

Inlichtingen bij
B.J.W. Engbers

Doorkiesnummer
070-3717438

Onderwerp
Plaatsing waterwerper

Departementsonderdeel
DGOOV/Pol/PBJZ

Geachte heer Zoutendijk,

Onder verwijzing naar uw bovengenoemde brief bericht ik geen bezwaar te hebben tegen de overplaatsing van één van de in Amsterdam gestationeerde waterwerpers naar uw opleidingsinstituut.

De kosten voor exploitatie vallen ten laste van het instituut, overeenkomstig het gestelde in bijlage 8 van de Paraatheidscirculaire 1986.

Op aanwijzing van het Landelijk Coördinatie Centrum zal de waterwerper door u onmiddellijk ter beschikking worden gesteld voor inzet elders.

Verder draagt u zorg voor telefonische bereikbaarheid gedurende het gehele etmaal. De bereikbaarheidsregeling ontvang ik gaarne zo spoedig mogelijk.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,
voor deze,
de directeur politie,

(mr. H.C.J.L. Borghouts)

Reg.

Postadres
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Telefoon 070-3717911
Telex 32109 bza nl
Teletax 070-3639153

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
's-Gravenhage

DGOOV/B.3/Ms

Verzoeken bij beantwoording
datum, kenmerk, en
onderwerp te vermelden

No. 21
Knipseldienst
Tel. 18 38 30

Paraaf:

Trouw

de 9 kin in.

[Handwritten signature]

Amsterdam overweegt aanschaf waterkanon

(Van een onzer verslaggevers)

AMSTERDAM — Het ministerie van binnenlandse zaken, de Amsterdamse politie en de firma Kronenburg in Hede^l onderzoeken de mogelijkheden van een waterkanon bij de bestrijding van rellen in de hoofdstad.

De betrokken instanties wensen in dit stadium van de gedachtenwisseling geen nadere mededelingen te doen. Na de juni-rellen van vorig jaar is, met betrekking tot de regelmatige onlusten in Amsterdam, het woord „waterkanon” voor het eerst gevallen.

De politie en andere deskundigen waren toen van mening, dat de inzet van een dergelijk apparaat in de gecompliceerde Amsterdamse binnenstad niet het gewenste effect zou hebben. De vele vuichtwegen in steegjes, straatjes en grachten, die een groep oproerstrafers ter beschikking staan, zouden hen niet alleen onbereikbaar maken voor de krachtige waterstraal, maar hun bovendien de gelegenheid geven zich elders te hergroeperen en weer te beginnen.

Nu de onlusten in Amsterdam, heel vroeg in het voorjaar al, opnieuw de aandacht vragen, is het waterkanon plotseling actueel geworden, ervaringen die men er in andere steden en landen mee heeft, zijn op dit ogenblik de moeite van het overwegen waard.

Den Haag, sinds 1957 in het bezit van een waterkanon (geleverd door Kronenburg in Hede^l voor 85.000 gulden) heeft er talloze moeilijke situaties blootgesteld mee bedwongen en de Haagse hoofdcommissaris, J. A. H. K. Qualiteris van Weesel is er bevreden over. Het kan in Den Haag onder alle omstandigheden worden ingezet. Met name tijdens de beruchte oudejaarsavondrellen in de residentie heeft het waterkanon frappante afkoelende effecten gesorteerd.

De waterdruk van dit kanon bedraagt maximaal vijftien atmosfeer, maar is variabel tijdens het gebruik. Spuiters rondom houden demonstranten op wat dies meer zij op afstand. De tanks van de machine hebben een kleine vierduizend liter inhoud. Als het vol water zit, weegt het kanon 9300 kilo. Het wordt door vijf man bediend: een chauffeur, een commandant en drie spuiters. De Haagse politie, die regelmatig met het kanon oefent, heeft behoorlijke ervaring gekregen in de tactiek van de inzet.

In Duitsland gebruikt men het waterkanon nog langer. Met name bij de studentendemonstraties eind vorig jaar, heeft het in de Keulse binnenstad goede resultaten gehad, ondanks het feit dat ook deze stad, moeilijk af te sluiten is. Ook daar zijn veel straatjes en steegjes, waarin de demonstranten zich snel kunnen verspreiden om zich even later te hergroeperen.

Goed middel

Het ministerie van binnenlandse zaken van Noord-Rhein-Westfalen sei desgevraagd: „Onze ervaringen met het waterkanon bij rellen zijn, over het algemeen goed. Je kunt het echter niet altijd inzetten. Het is een goed middel achter de hand. Voorwaarde voor gebruik is wel, dat je het toneel van de re^l kunt afsnellen. De waterstralen zorgen er dan wel voor dat de oproerstrafers de wijken nemen. Het is een effectief en onbloedig middel, vooral als er veel jongeren bij een re^l betrokken zijn. Wij zijn niet zo slaandertig hier’.

Karachi, een stad die, in het oude gedeelte vooral, bestaat uit sloppen, steegen, straatjes en waaierjes, wordt sinds jaar en dag het waterkanon bij de vele rellen met goede resultaten gebruikt. Veertien van deze machines opereren daar, alleen of samen met andere. Bovendien voegt de politie daar aniliekleurstof aan het water toe. Iemand die bij een re^l betrokken was, loopt er wekenlang gekleurd bij. Bij ernstige gevallen is de bewijsvoering dus vrij gemakkelijk.

Waterkanon

De TWEEDE KAMER, 16 juni 1966. Daarover de rege-
reering heeft haar aamdeling
van de toestand in Amsteraam
aan het woord de toemijde mi-
nister smaltenbroek. Het an-
ken van een waterkanon is een
eigen van de burgermeester, die
van de raad een krediet daarvoor
zo moeten ontvangen. Ik vraag
in zins of of dit aangeer het in
de afgelopen jaren was gevraagd.
wat langs de gebroedelijke weien
van zijn goedgkeurd.

VOORSTEL TOT een begro-
tingwijziging, 26 oktober
1967. Minister van binnenlandse
zaken boeckink, opvoiger van
smaltenbroek, wens 250.000 gul.
dat te bestemmen voor de aanstaaf
aan het waterkanon. Het moet
veert de eering heeft geleerd,
dat zij bij het reging van orde-
verzoeken doeleffend kunnen
worden gebruikt.

MAAR SMALTENBROEK zei
omds in de Tweede Ka-
mer het gebruk van een water-
kanon in Amsteraam zou alleen
op de plannen en brode bouwards
zins zijn. Niet in nauwe zij-
schriften en reggen.

HET PLAN van minister Boer-
dik om vijf waterkanonnen
in de drie grote steden te staito-
oort, moet voortspunten uit op-
rechte beoogtheid. Maar Den
Haag heeft al een waterkanon, in
Amsteraam zijn kortelings geen op-
standen uitgebroken, evenmin als
in de residentie teowens en in
Amsteraam is het openkerklijk ras.
De laatste tijd, nog afgezien
van de vraag of smaltenbroek meer
gebruk had dan boeckink bij de
aantoebealing van een water-
werpon.

HET BIDAAT dat met de aan-
schaf geveerd is zou ook
kunnen dienen om er honderd lui-
sen van te bouwen, of om er twee-
honderd ambeuuen een jaar lang
aan te beuden. Het zou ook naar
de afkeelingshulp kunnen gaan en
voor vele andere zaken kunnen
worden gebruikt maar vdr water-
werpons en reggen ordevertoen-
gen. waarom een vlieg meethe-
ken met een geweer?

*Haagse
Courant 27/10/67*

NIET BESCHRIJVEN

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Directoraat-Generaal voor
Openbare Orde en Veiligheid

Postadres
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage
Telefoon 070 - 71 79 11
Telex 32109 buza nl

- De Inspectie der Domeinen
J.W. Frisolaan 3
2517 JS 's-GRAVENHAGE

DEG00V

Bijlagen	Uw brief	Ons nummer	Datum
-	-	- EA82/U3814	- 9 februari 1983
Onderwerp		Departementsonderdeel	
- Eigendomsoverdracht politiewaterwerper.		- Pol/O&T/U	

De gemeente 's-Gravenhage heeft van het ministerie van Binnenlandse Zaken in 1969 een politiewaterwerper, merk Magirus Deutz, kenteken BB-79-30 in bruikleen gekregen. Het voertuig moet als afgeschreven worden beschouwd.

De gemeente Rotterdam, die nog twee identieke waterwerpers in exploitatie heeft, stelt belang in overname van het voertuig met het oog op kannibalisering ten behoeve van de instandhouding van haar twee waterwerpers.

Ik moge u dan ook verzoeken het voertuig als overtollig rijksgoed, eventueel tegen een geringe vergoeding (ik denk daarbij aan schrootprijs), in eigendom over te dragen aan de gemeente Rotterdam.
Contactpersonen zijn bij de gemeentepolitie 's-Gravenhage de heer ingenieur H.W. van Heck en bij de gemeentepolitie Rotterdam de heer ingenieur F.A. Hoornweg.

DE CHEF VAN DE DIRECTIE POLITIE,
PLV.

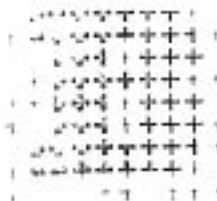
Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
's-Gravenhage

Inlichtingen bij
L.A. Ruitenberg

Doorkiesnummer
070 - 717437

Ministerie van Binnenlandse Zaken

Directoraat-Generaal voor
Openbare Orde en Veiligheid

Postadres

Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 71 79 11
Telex 32109 biza nl

De Burgemeester
van
's-Gravenhage

AC000

Bijlagen
Eén

Uw brief

Ons nummer
EA83/U765

Datum
23 maart 1983

Onderwerp
Eigendomsoverdracht
politiewaterwerper
BB-79-30.

Departementsonderdeel
Pol/O&T/U

Het politiekorps van uw gemeente heeft de beschikking gekregen over drie politiewaterwerpers.

De oudste hiervan, bouwjaar 1968, is in zodanige staat, dat het gezien de daaraan verbonden hoge kosten niet verantwoord is deze te laten revideren.

De hoofdcommissaris heeft dan ook voorgesteld de bedoelde politiewaterwerper als overtollig rijksgoed te laten afvoeren.

Mede in overweging nemend dat de inzet van waterwerpers bij rellen in de regio 's-Gravenhage de laatste jaren gering is en de twee overblijvende politiewaterwerpers aan de behoefte voldoen, kan ik instemmen met het voorstel van uw hoofdcommissaris te volstaan met twee politiewaterwerpers. De aanwijzing van uw gemeente als een waarin drie politiewaterwerpers tot de uitrusting behoren, gedaan met mijn schrijven van 22 november 1976, nummer EA76/U3081 trek ik hierbij dan ook in.

Aan de Inspectie der Domeinen te 's-Gravenhage is d.d. 9 februari 1983 verzocht te willen zorgdragen voor de overdracht van bedoeld voertuig aan het gemeentelijk politiekorps te Rotterdam.

Te uwer informatie ontvangt u een kopie van dit schrijven waarnaar ik korthedshalve moge verwijzen.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,
voor deze,
de chef van de directie politie,
wnd.

Ruijs

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
's-Gravenhage

Inlichtingen bij
L.A. Ruitenberg

Doorkiesnummer
070 - 717437

Medesparaaf		Afschriften aan: <i>hr. ZECHA</i>	Voorgaande agendanummers	Verzonden door
Visie <i>hr. Ruitenbergh</i>		Geldelijk bezwaar 19 art.		Weer voorleggen
Aanwijzingen: Luchtpost Expresse Koerier Aantekenen Publiceren	Getypt door	De Rijkshoofdinspecteur van het Verkeer voor Overheidsdiensten Plesmanweg 1 <u>'s-Gravenhage</u>		
	Gecoll. door			
	Gesteld door <i>Hr. Ruitenbergh</i>			
Bijlagen:				

Uw brief van:

Departementsonderdeel: ~~B.S.S.~~ *Q.B.V.*

Nr.

Onderwerp: Waterwerpers en observatie-
voertuigen ten behoeve van de
gemeentepolitie

's-Gravenhage,

augustus 1975

Uiterste datum van verzending:

Niet beschrijven

In het verleden zijn door mijn departement een aantal zeer speciale politievoertuigen aangeschaft en aan gemeentelijke politiekorpsen ter beschikking gesteld. Het gaat daarbij om de volgende voertuigen:

- 5 politiewaterwerpers, die als volgt zijn gestationeerd:
 - twee bij gemeentepolitie Amsterdam,
 - twee bij gemeentepolitie Rotterdam,
 - één bij gemeentepolitie 's-Gravenhage;
- 2 gepantserde voertuigen, waarvan één gestationeerd bij gemeentepolitie Amsterdam en één bij gemeentepolitie 's-Gravenhage;
- 6 licht gepantserde observatievoertuigen, gestationeerd als volgt:
 - twee bij gemeentepolitie Amsterdam,
 - twee bij gemeentepolitie 's-Gravenhage,
 - één bij gemeentepolitie Rotterdam,
 - één bij gemeentepolitie Wassenaar,
- 10 ME-groepsvoertuigen, waarvan één gestationeerd in elk van de gemeentelijke politiekorpsen te Eindhoven, Haarlem, Groningen, Tilburg, Nijmegen, Enschede, Arnhem, Apeldoorn, Breda en Maastricht.

Het ligt in mijn voornemen aan deze werkwijze in de nabije toekomst enige uitbreiding te geven door de aanschaffing van:

- 3 politiewaterwerpers, waarvan één bestemd voor de gemeentepolitie 's-Gravenhage en twee voorshands te stationeren bij het Opleidingscentrum Mobile Eenheden Gemeentepolitie te Woensdrecht,
- 2 licht gepantserde observatievoertuigen, te stationeren bij nog nader te bepalen gemeentelijke politiekorpsen.

Aangezien met dit aanschaffingsprogramma zo mogelijk nog dit jaar een aanvang wordt gemaakt, verzoek ik U mij op zo kort mogelijke termijn Uw verklaring van geen bezwaar voor bovenbedoelde motorvoertuigen te doen toekomen, althans U in principe uit te spreken voor bovenbedoelde uitbreiding van het wagenpark.

 De Minister,

voor deze

De Chef van de Hoofdafdeling Financien en Administratieve Zaken

VOERTUIGEN, DOOR BiZa ter beschikking gesteld aan:

DS-69-79	Woensdrecht, OGMEP.	DJ-92-44	Gempol Maastricht
DJ-92-37	idem	DS-69-54	Gempol Breda
DS-69-61	idem	DS-69-67	Gempol Apeldoorn
DS-69-63	idem	DS-69-65	Gempol Enschede
DS-69-75	idem	DS-69-76	Gempol Groningen
DS-69-66	idem	DS-69-73	Gempol Arnhem
DS-69-60	idem	DJ-92-38	Gempol Eindhoven
DS-69-52	idem	DJ-92-45	Gempol Nijmegen
DS-69-78	idem	DJ-92-39	Gempol Haarlem
DS-69-51	idem	DA-71-77	Gempol Tilburg
DS-69-77	idem		
DS-69-62	idem		
DS-69-69	idem		
DS-69-70	idem		
DS-69-71	idem		
DS-69-55	idem		

WAARNEMINGSVOERTUIGEN-MERCEDES

97-54-AB	Gempol den Haag
97-58-AB	Gempol den Haag
97-55-AB	Gempol Wassenaar
97-57-AB	Gempol Rotterdam

DS-69-74	Commandowagen-Renault, Woensdrecht.
DS-69-72	„ „
DJ-92-40	„ „

WATERWERPERS-MAGIRUS X

BB-79-29	Gempol Rotterdam
BB-81-19	„ Rotterdam
BB-79-30	„ den Haag
BB-79-31	„ Amsterdam
BB-79-82	„ Amsterdam

GEPANTSERD VOERTUIG - UR-416

ZZ-17-09	Gempol Amsterdam
ZZ-17-08	„ den Haag

BESCHERMEND WAARNEMINGSVOERTUIG

DB-43-36	Gempol Amsterdam (Hanomag)
DB-43-76	„ „ „

De Burgemeester
van
Amsterdam

D.G.-O.O.V.

Dir.Pol.

EA76/U3081

Waterwerpers voor
politie

22 november 1976

In ambtelijk overleg met de leiding van Uw gemeentelijk politiekorps is de conclusie getrokken, dat het zowel uit een oogpunt van politietactiek bij het optreden tegen ordeverstoringen als van verruiming van de mogelijkheid om elders bijstand te verlenen, gewenst is, dat in Uw gemeente wordt beschikt over drie politiewaterwerpers. Het is daartoe ingevolge artikel 5 van de "Bewapenings- en Uitrustingsbeschikking 1968" nodig, dat Uw gemeente wordt aangewezen als een, waar drie waterwerpers tot de uitrusting van de politie behoren, hetgeen ik hierbij doe.

Nog voor het einde van dit jaar zal één waterwerper ter beschikking van Uw gemeentelijk politiekorps gesteld kunnen worden, onder de navolgende, ook voor ander materieel overeengekomen, voorwaarden:

1. De kosten voor gebruik en instandhouding van de voertuigen komen voor rekening van Uw gemeente.
2. De gemeente is verplicht de voertuigen in de zin van artikel 2, eerste lid van de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen te doen verzekeren.
3. De gemeente is verplicht om in voorkomende gevallen bijstand te verlenen aan een ander politiekorps door een of meer volledig bemande waterwerpers ter beschikking te stellen.
4. Zonder voorkennis van mijn Departement mogen aan de voertuigen geen wijzigingen c.q. modificaties worden aangebracht.

- Bedoelde -

Bedoelde waterwerper is gebouwd op een Mercedes-Benz onderstel type LP 1313. Bij de bouw is rekening gehouden met door deskundige ambtenaren van Uw korps geuite wensen; zo is de versnellingsbak volledig gesynchroniseerd en is de bediening van de 3 straalpijpen zowel voor wat betreft het richten als het in werking stellen uiterst direct.

Het voertuig zal alsnog worden voorzien van een toespreekinstallatie, een mobilfoon werkend in de 170 MHz-band (10 ME-kanalen) en een mobilfoon werkend in de 80 MHz-band op in overleg met Uw korps vast te stellen kanalen.

Gaarne zal ik van U vernemen of U met de terbeschikkingstelling van een waterwerper onder bovengenoemde voorwaarden instemt.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,
Voor deze,
De Chef van de Directie Politie,

De Burgemeester
van
's-Gravenhage

Dir.Pol. D.G.-0.0.V.
EA76/U3081

Waterwerpers voor
politie

22 november 1976

In ambtelijk overleg met de leiding van Uw gemeentelijk politiekorps is de conclusie getrokken, dat het zowel uit een oogpunt van politietactiek bij het optreden tegen ordeverstoringen als van verruiming van de mogelijkheid om elders bijstand te verlenen, gewenst is, dat in Uw gemeente wordt beschikt over drie politiewaterwerpers. Het is daartoe ingevolge artikel 5 van de "Bewapenings- en Uitrustingsbeschikking 1968" nodig, dat Uw gemeente wordt aangewezen als een, waar drie waterwerpers tot de uitrusting van de politie behoren, hetgeen ik hierbij doe.

Nog voor het einde van dit jaar zullen twee waterwerpers ter beschikking van Uw gemeentelijk politiekorps gesteld kunnen worden, onder de navolgende, ook voor ander materieel overeengekomen, voorwaarden:

1. De kosten voor gebruik en instandhouding van de voertuigen komen voor rekening van Uw gemeente.
2. De gemeente is verplicht de voertuigen in de zin van artikel 2, eerste lid van de Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen te doen verzekeren.
3. De gemeente is verplicht om in voorkomende gevallen bijstand te verlenen aan een ander politiekorps door een of meer volledig bemande waterwerpers ter beschikking te stellen.
4. Zonder voorkennis van mijn Departement mogen aan de voertuigen geen wijzigingen c.q. modificaties worden aangebracht.

- Bedoelde -

Bedoelde waterwerpers zijn gebouwd op een Mercedes-Benz onderstel type LP 1313. Bij de bouw is rekening gehouden met door deskundige ambtenaren van Uw korps geuite wensen; zo is de versnellingsbak volledig gesynchroniseerd en is de bediening van de 3 straalpijpen zowel voor wat betreft het richten als het in werking stellen uiterst direct.

De voertuigen zullen alsnog worden voorzien van een toespreekinstallatie, een mobilfoon werkend in de 170 MHz-band (10 ME-kanalen) en een mobilfoon werkend in de 80 MHz-band op in overleg met Uw korps vast te stellen kanalen.

Tenslotte moge ik U verzoeken mijn dank over te brengen aan de heer H.W. van Heck, Chef van de Technische Dienst van Uw politiekorps, die een belangrijk aandeel heeft gehad in het tot stand komen van het ontwerp van de nieuwe waterwerpers.

Gaarne zal ik van U vernemen of U met de terbeschikkingstelling van twee waterwerpers onder bovengenoemde voorwaarden instemt.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,
Voor deze,
De Chef van de Directie Politie,

